

HOOFSTUK 13

*Christus bet die ware wese van die mens se vlees aangeneem.*¹

1. 'n Ondersoek na die wyse waarop Christus ons vlees aangeneem bet en sy amp as Middelaar volvoer bet

As ek my nie misgis nie, sou dit oorbodig wees om nou weer eens 'n uiteensetting van die Godheid van Christus te gee, omdat dit elders reeds met duidelike en onomstootlike getuienis bewys is.² Daar bly dus oor dat ons die wyse moet ondersoek waarop Christus ons vlees aangeneem 5 en sy amp as Middelaar volvoer het. Die waaragtigheid van sy menslike natuur is eertyds deur die Manicheërs³ sowel as die Marcioniete⁴ bestry. Laasgenoemdes het 'n skim in die plek van Christus se liggaam versin,⁵ en eersgenoemdes het hulle verbeel dat Hy hemelse vlees gehad het.⁶ Baie en kragtige Skrifgetuienis weerstaan hulle egter albei want die seën 10 word nie in hemelse saad of in die skim van 'n mens aan ons belowe nie OC 348 maar in die saad van Abraham en Jakob.⁷ Die ewige troon word ook nie aan 'n mens wat uit die lug gegryp is, belowe nie maar aan die Seun van Dawid en aan die vrug van sy liggaam.⁸ Toe Hy dus in die vlees geopenbaar is, is Hy die Seun van Dawid en Abraham genoem.⁹ Die rede 15 hiervoor was nie slegs dat Hy uit die liggaam van 'n maagd gebore is ofskoon Hy vooraf in die lug geskep is nie, maar dat Hy volgens Paulus se OS 448 verklaring na die vlees uit die saad van Dawid ontstaan het.¹⁰ So leer dieselfde apostel elders dat Hy uit die Jode afkomstig was.¹¹ Omdat die Here self nie met die woord *mens* tevrede was nie, noem Hy Homself 20 ook *Seun van die mens* wanneer Hy duideliker daaraan uitdrukking wil gee dat Hy mens is wat waarlik uit die saad van 'n mens gebore is.

¹ Vgl. vir die Roomse standpunt, Thomas, *Summa Theol.* 3.1.1 e.v. (Marietti 4:4 e.v.), en verder ook Melanchthon, *Loci com.*, 1529 (CR 21:615 e.v.), Luther, *Deutsch Katechismus (Der grosse Katechismus)*, 1529 (WA 30,1:186-187) en sy Kategismuspreek op 10 Des. 1528 (WA 30,1:88 e.v.).

² Vgl. *Inst.* 1.13.7-13 (Afr. vert. 1:220-231).

³ Oor die Manicheërs kyk *Inst.* 1.7.3 (Afr. vert. 1:156, 157, n. 9, 11, 12); 1.13.1 (Afr. vert. 1:211, n. 3).

⁴ Oor die Marcioniete kyk *Inst.* 1.11.16 (Afr. vert. 1:204, n. 88).

⁵ Vgl. Augustinus, *Serm.* 75.7.8; 75.8.9 (MPL 38:477, 478).

⁶ Tertullianus, *De carne Christi* 6, 8 (MPL 2:808, 814 e.v.; CCSL 2:883 e.v., 890 e.v.); Pseudo-Tertullianus, *Adv. omnes haereses* 6 (CSEL 47:223).

⁷ Marg. *Gen.* 17.a.2. 12.d.18 (recte: *Gen.* 18:18). 26.a.4.

Vgl. ook Gen.12:3; 17:7; 22:18.

⁸ Marg. *Psal.* 45.b.7.

Vgl. ook Ps. 132:11.

⁹ Marg. *Matth.* 1.a.1.

¹⁰ Marg. *Rom.* 1.a.3.

¹¹ Marg. *Ibidem* 9.a.5. Rom. 9:5.

Aangesien die heilige Gees so dikwels deur soveel middels, met soveel deeglikheid en eenvoud 'n saak wat op sigself nie verborge is nie, weergegee het, wie sou dan kon dink dat daar dan nog mense met so 'n
25 groot verwaandheid sou wees wat nog sou waag om sulke bedrog rond te strooi?

As 'n mens lus het om nog meer getuïenisse bymekaar te maak, stel baie ander getuïenisse hulle tog nou ter hand. So is byvoorbeeld die uitspraak van Paulus dat God sy Seun gestuur het, gebore uit 'n vrou,¹² en
30 ontelbare ander waaruit dit duidelik is dat Hy ook honger en dors gehad het en aan koue en ander swakhede van ons natuur onderhewig was. Uit die menigvuldige getuïenisse moet ons in besonder dié kies wat ons daartoe kan lei om ons gemoedere in ware vertrouwe op Hom op te bou.

So word daar byvoorbeeld gesê dat Hy aan die engele selfs nie eens
35 soveel eer bewys het dat Hy hulle natuur aangeneem het nie, maar dat Hy ons natuur aangeneem het om hom wat oor die dood heers, in vlees en bloed deur die dood te vernietig.¹³ Net so: dat ons deur die weldaad van deelname in Hom as sy broers gereken word.¹⁴ Net so: dat Hy aan sy broers gelyk moes word sodat Hy 'n barmhartige en getroue tussengan-
40 ger kon wees; dat ons nie 'n Hoëpriester het wat nie met ons swakhede medelye kan hê nie¹⁵ en dergelike getuïenisse. Dit wat ons 'n rukkie vantevore aangeroe het,¹⁶ het dieselfde strekking, naamlik dat vir die sondes van die wêreld in ons vlees versoening gedoen moes word, soos Paulus duidelik aanvoer.¹⁷

OS 449

45 Daarom kom gewis alles wat die Vader aan Christus geskenk het, ons ook toe omdat Hy die Hoof is waaruit die liggaam ten volle deur die samevoeging van sy lede saamgroeit.¹⁸ Ja, die stelling dat die Gees sonder maat aan Hom gegee is,¹⁹ sodat ons almal van sy volheid kan ontvang²⁰, sal andersins nie rym nie. Want niks sou ongerymder wees as dat God in
50 sy Wese verryk sou word deur 'n gawe wat van buite af kom nie. Om hierdie rede sê Christus self elders: "Ek heilig Myself vir hulle".²¹

OS 450

A 166

¹² Marg. *Galat. 4.a.4.*

¹³ Marg. *Heb. 2.d.16.*

Vgl. ook Hebr. 2:14.

¹⁴ Marg. *Ibidem 1.c.11, & d.17 (recte: Hebr. 2:11, 17).*

¹⁵ Marg. *Ibidem 4.d.15.* Hebr. 4:15.

¹⁶ Vgl. *Inst. 2.12.3* (Afr. vert. 2:615).

¹⁷ Marg. *Rom. 8.a.3.*

¹⁸ Marg. *Ephes. 4.d.16.*

¹⁹ (Joh. 3:34.)

²⁰ Marg. *Ioban. 1.b.16.*

²¹ Marg. *Ioban. 17.c.19.*

2. 'n Verdere weerlegging van dwalings in verband met Christus se menslike natuur

Die Skrifverwysings wat hulle ter bekragtiging van hulle dwaling aanvoer, verdraai hulle met uitermatige dwaasheid. Met hulle onsinnige drogredenasies bereik hulle niks wanneer hulle poog om die getuienis wat ek reeds gedeeltelik van my kant af aangevoer het, te weerlê nie.

- 5 Marcion verbeel hom dat Christus 'n skim in plaas van 'n werklike liggaam aangeneem het omdat daar iewers gesê word dat Hy in die gelykenis van die mens gemaak en in 'n gestalte soos 'n mens gevind is.²² Maar so gee hy geen oorweging aan dit wat Paulus daar behandel nie. Want hy wil nie leer wat die aard van die liggaam was wat Christus
- 10 aangeneem het nie, maar dat Hy Hom as 'n verwerpte en veragtelike mens getoon het, hoewel Hy sy Godheid met reg aan die lig kon bring. Want om ons na Christus se voorbeeld tot onderdanigheid aan te spoor, toon hy aan dat Christus dadelik sy heerlikheid kon voorhou om deur die wêreld gesien te word aangesien Hy God was, maar dat Hy tog van sy
- 15 reg afstand gedoen het en Hom vanself van Homself ontledig het. Hy het dit natuurlik gedoen omdat Hy die beeld van 'n dienskneg aangeneem het, en met die vernedering tevrede het Hy toegelaat dat sy Goddelikheid met 'n bedekking van vlees verberg word.²³ Hy leer in elk geval nie hier wat Christus was nie maar hoe Hy Hom gedra het. Ja, uit die hele
- 20 samehang kan maklik afgelei word dat Christus in die natuur van 'n ware mens ontledig is.²⁴ Want wat bedoel hy daarmee dat Christus in die gestalte soos 'n mens gevind is anders as dat sy Goddelike heerlikheid 'n tyd lank nie geskitter het nie maar dat slegs 'n menslike gestalte in 'n slegte en veragtelike toestand sigbaar was? Ook Petrus se bekende
- 25 verklaring sou nie stand kon hou nie, naamlik dat Christus wel dood was na die vlees maar lewend gemaak is na die Gees,²⁵ tensy die Seun van God in sy menslike natuur swak was. Paulus verklaar dit nog duideliker wanneer hy sê dat Christus na die swakheid van sy vlees gely het.²⁶ Sy verhoging het dieselfde strekking, omdat daar uitdruklik gesê word dat
- 30 Christus nuwe heerlikheid gekry het nadat Hy Homself ontledig het.²⁷ Dit sou nie gepas het nie behalwe op 'n mens met vlees en siel. Mani het 'n liggaam van lug gemaak, omdat Christus *die tweede Adam*

²² Marg. *Philip. 2.a.7.*

Vgl. ook Fil. 2:8.

²³ (Fil. 2:5-7.)

²⁴ A (1559): *exinanitum fuisse*. Gr.: ἐκένωσεν. 1957 Afr. vert.: ontledig 1984: verneder. Fr. (1561): *anéanty*, en nie *humilier* nie.

²⁵ Marg. *1 Pet. 3.d.18.*

²⁶ Marg. *2 Cor. 13.b.4.*

²⁷ Marg. *1 Cor. 15.f.47 (recte: Fil. 2:9-11).*

van die hemelse hemel genoem word. Maar die apostel stel daar tog nie die hemelse wese van sy liggaam voor nie maar 'n geestelike krag wat 35 van Christus af uitgaan en ons lewend maak. Soos ons gesien het, skei Petrus en Paulus hierdie geestelike krag van sy vlees. Ja, die leer wat in verband met Christus se vlees onder regsinniges van krag is, word eerder deur dié Skryfverwysing bekragtig. Want as Christus nie dieselfde natuur as ons gehad het nie, sou die redenasie wat Paulus met soveel heftigheid 40 aanvoer, sinloos gewees het. Hy sê: “As Christus opgestaan het, sal ons ook opstaan; as ons nie opstaan nie, het Christus ook nie opgestaan nie”.²⁸ Die Manicheërs van die ou tyd of hulle dissipels van vandag²⁹ kan hulle nie hiervan loswoel nie, selfs al sou hulle poog om met enige uitvlugkans daarmee verby te kom.

45 Dat hulle die onsin kwytraak dat Christus die Seun van die mens genoem word in soverre as wat Hy aan mense³⁰ belowe is,³¹ is 'n afstootlike uitvlug. Want dit is duidelik dat 'n ware mens volgens Hebreeuse gebruik *seun van die mens* genoem word. Christus het ongetwyfeld aan die uitdrukingswyse van sy taal gehou.

OS 452

50 Daar behoort ook geen verskil te wees oor wat ons onder die woorde *kinders van Adam* moet verstaan nie, maar om nou nie te ver weg te dwaal nie sal 'n aanhaling uit Psalm 8 wat die apostels op Christus toegepas het, meer as genoeg wees: “Wat is die mens dat U aan hom dink; die mensekind dat U hom besoek?”³² Met hierdie beeld word die 55 ware menswees van Christus uitgedruk. Want hoewel Hy nie regstreeks uit 'n sterflike vader gebore is nie, het sy ontstaan tog uit Adam voortgevloei, anders sou die aanhaling wat ons reeds gebruik het, ook nie stand kon hou nie, naamlik dat Christus vlees en bloed deelagtig geword het om vir Hom kinders te versamel om God te gehoorsaam.³³

²⁸ Marg. *1 Cor. c. 16* ('n samevatting van 1 Kor. 15:12-20).

²⁹ Calvyn verbind die dwaling i.v.m. die menslike natuur van Christus wat deur sy tydgenote gehuldig is, met dié van die Marcioniete en die Manicheërs van ouds. Hierdie dwaling, veral soos deur Menno Simons gehuldig, het soos volg onder Calvyn se aandag gekom. In 1544 het die Anabaptis Menno Simons (CE 6:167; RPTK 12:586-594), na wie die Mennoniete genoem is, Johannes a'Lasco (CE 4:380-381; RPTK 11:292-296) hieroor aangeval in 'n boekie getitel *Een corte ende clare Belijdinghe eude schriftelijcke aenwysinge. Ten yersten van der menschwerdinghe ons liefe Herren I.C. Ten tweede boe dat beide de leeraers ende de ghemeinte Christi sullen ende moeten geacht zn. Geschreven aen H. Iob. a. Lasco met tsamen zynen medebulperen binnen Emden a. 1544*. Hierop het Johannes a'Lasco geantwoord met sy *Defensio verae in ecclesia receptae doctrinae de Christi incarnatione adv. M. Simonis Anabaptistarum doctorem, per Io. a'Lasco. Bonnae 1545*. Hierdie verdediging is in 1545 deur Hardenberg, 'n predikant van Bremen (OC 12:48, n. 1; RPTK 7:408-416), na Calvyn gestuur. Hierna het Calvyn by verskeie geleenthede in briewe aan Micron, 'n Hervormer in Nederland (CE 4:678-679; RPTK 13:56-57), die vraagstuk toegelig en in besonder in 'n advies *Contra Menonem*, 1556 (OC 10,1:167 e.v.), waarvan die inhoud grootliks en soms selfs woordeliks met Calvyn se uiteensetting hier ooreenstem.

³⁰ A: *ab hominibus*; OS: *hominibus* (OC 3:452, r. 1); Fr.: *Aux hommes* (Benoit 2:246).

³¹ Vgl. Augustinus, *Contra Faustum* 2.4; 5.4 (MPL 42:211, 222-223); vgl. OC 10,1:168.

³² (Ps. 8:4, 5; vgl. ook Hebr. 2:6.)

³³ Marg. *Heb. 2.d.14*.

